

Тема 2. Інституційне забезпечення фіскального регулювання ЗЕД

Лекція 1

В Україні регулювання ЗЕД здійснюють інститути законодавчої та виконавчої влади на всіх рівнях, а також міжнародні організації, членом яких є Україна (рис. 1).

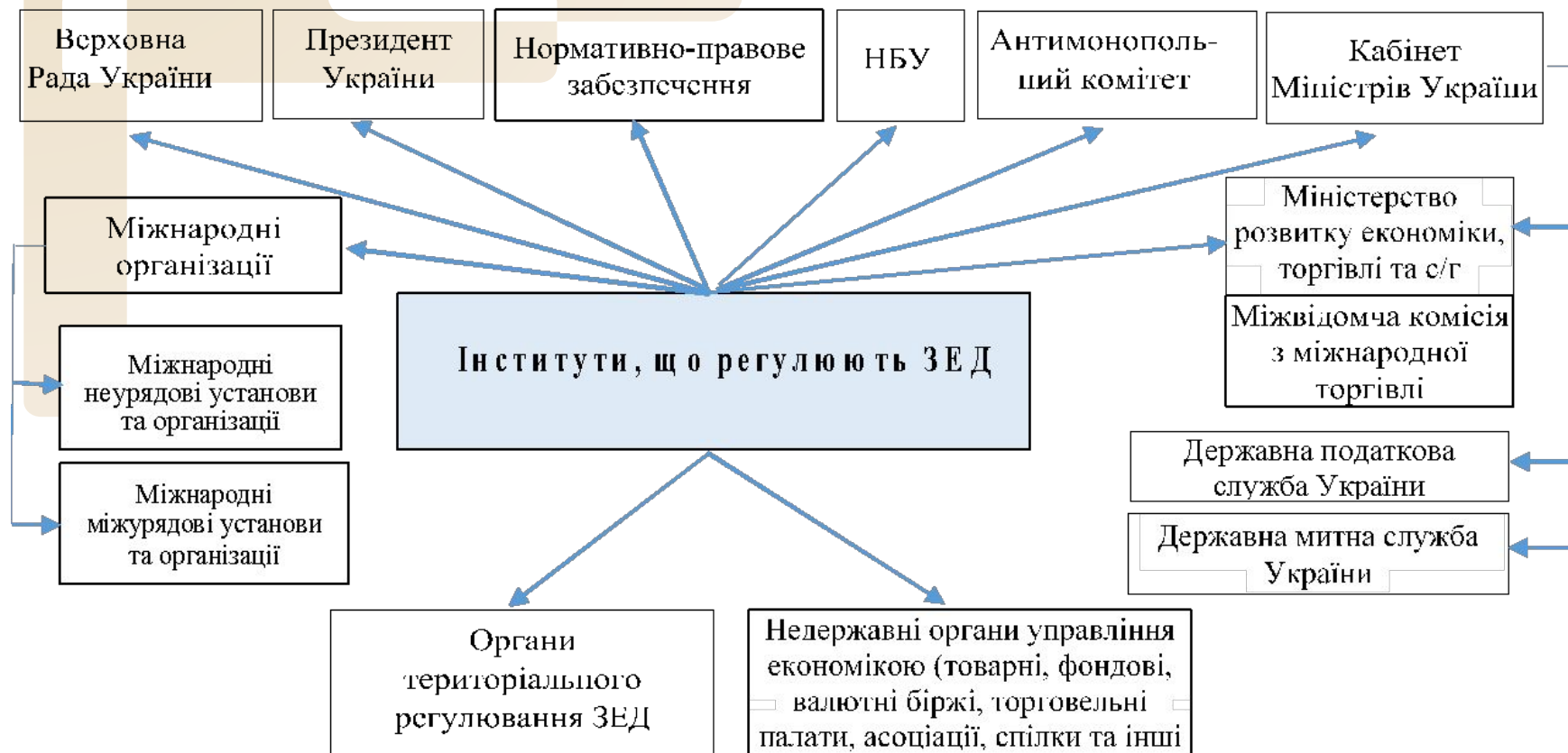
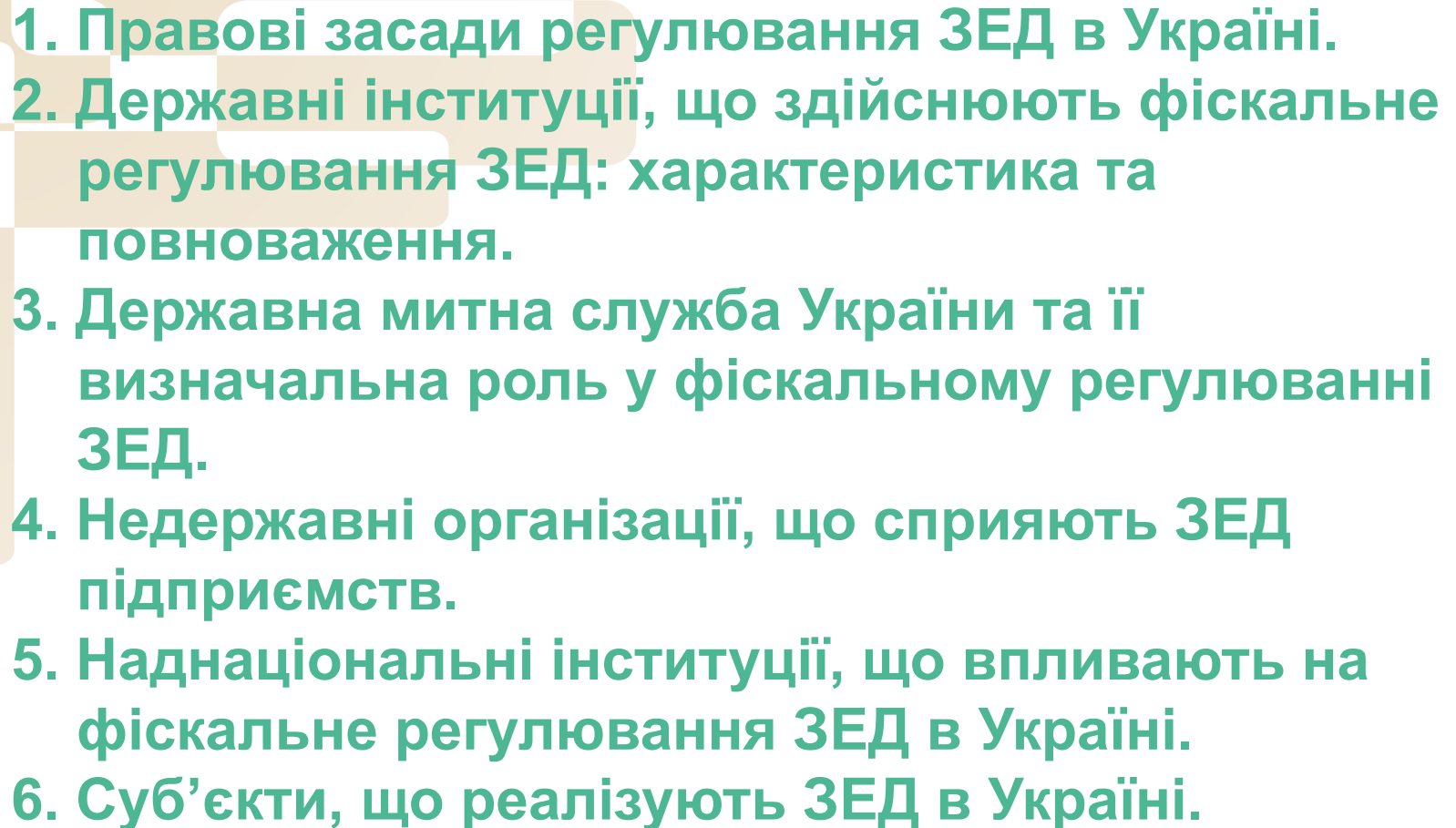

Рис. 1. Інститути, що регулюють ЗЕД в Україні

-
1. Правові засади регулювання ЗЕД в Україні.
  2. Державні інституції, що здійснюють фіскальне регулювання ЗЕД: характеристика та повноваження.
  3. Державна митна служба України та її визначальна роль у фіскальному регулюванні ЗЕД.
  4. Недержавні організації, що сприяють ЗЕД підприємств.
  5. Наднаціональні інституції, що впливають на фіскальне регулювання ЗЕД в Україні.
  6. Суб'єкти, що реалізують ЗЕД в Україні.

1. Правові засади регулювання ЗЕД в Україні

Конституція України

Стаття 18. Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права.

Стаття 9. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Визначені основні засади державного регулювання ЗЕД. Відповідно до даного закону Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності на своїй території.

Митний кодекс України

Встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання ЗЕД, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил, організації і забезпечення діяльності органів доходів і зборів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Податковий кодекс України

Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначаються Податковим кодексом, крім правил оподаткування товарів митом, які встановлюються Митним кодексом України та іншими законами з питань митної справи.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється з метою:

- забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку України;
- стимулювання прогресивних структурних змін в економіці, в тому числі зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України;
- створення найбільш сприятливих умов для залучення економіки України в систему світового поділу праці та її наближення до ринкових структур розвинутих зарубіжних країн.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється:

- Україною як державою в особі її органів в межах їх компетенції;
- недержавними органами управління економікою (товарними, фондовими, валютними біржами, торговельними палатами, асоціаціями, спілками та іншими організаціями координаційного типу), що діють на підставі їх статутних документів;
- самими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на підставі відповідних координаційних угод, що укладаються між ними.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні здійснюється за допомогою:

- законів України;
- передбачених в законах України актів тарифного і нетарифного регулювання, які видаються державними органами України в межах їх компетенції;
- економічних заходів оперативного регулювання (валютно-фінансового, кредитного та іншого) в межах законів України;
- рішень недержавних органів управління економікою, які приймаються за їх статутними документами в межах законів України;
- угод, що укладаються між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності і які не суперечать законам України.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності має забезпечувати:

- захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій;
- заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

**Види
зовнішньо-
економічної
діяльності в
Україні**

- експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили;

- надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності, в тому числі: виробничих, транспортно-експедиційних, страхових, консультаційних, маркетингових, експортних, посередницьких, брокерських, агентських, консигнаційних, управлінських, облікових, аудиторських, юридичних, туристських та інших, що прямо і виключно не заборонені законами України; надання вищезазначених послуг іноземними суб'єктами господарської діяльності суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності України;

- наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі;

- міжнародні фінансові операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України;

- кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності; створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних та страхових установ за межами України; створення іноземними суб'єктами господарської діяльності зазначених установ на території України у випадках, передбачених законами України;

**Види
зовнішньо-
економічної
діяльності в
Україні**

- спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності, що включає створення спільних підприємств різних видів і форм, проведення спільних господарських операцій та спільне володіння майном як на території України, так і за її межами;

- підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торговельних марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності; аналогічна діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за межами України;

- організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів, що здійснюються на комерційній основі, за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; організація та здійснення оптової, консигнаційної та роздрібно торгівлі на території України за іноземну валюту у передбачених законами України випадках;

- орендні, в тому числі лізингові, операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- операції по придбанню, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах та на міжбанківському валютному ринку;

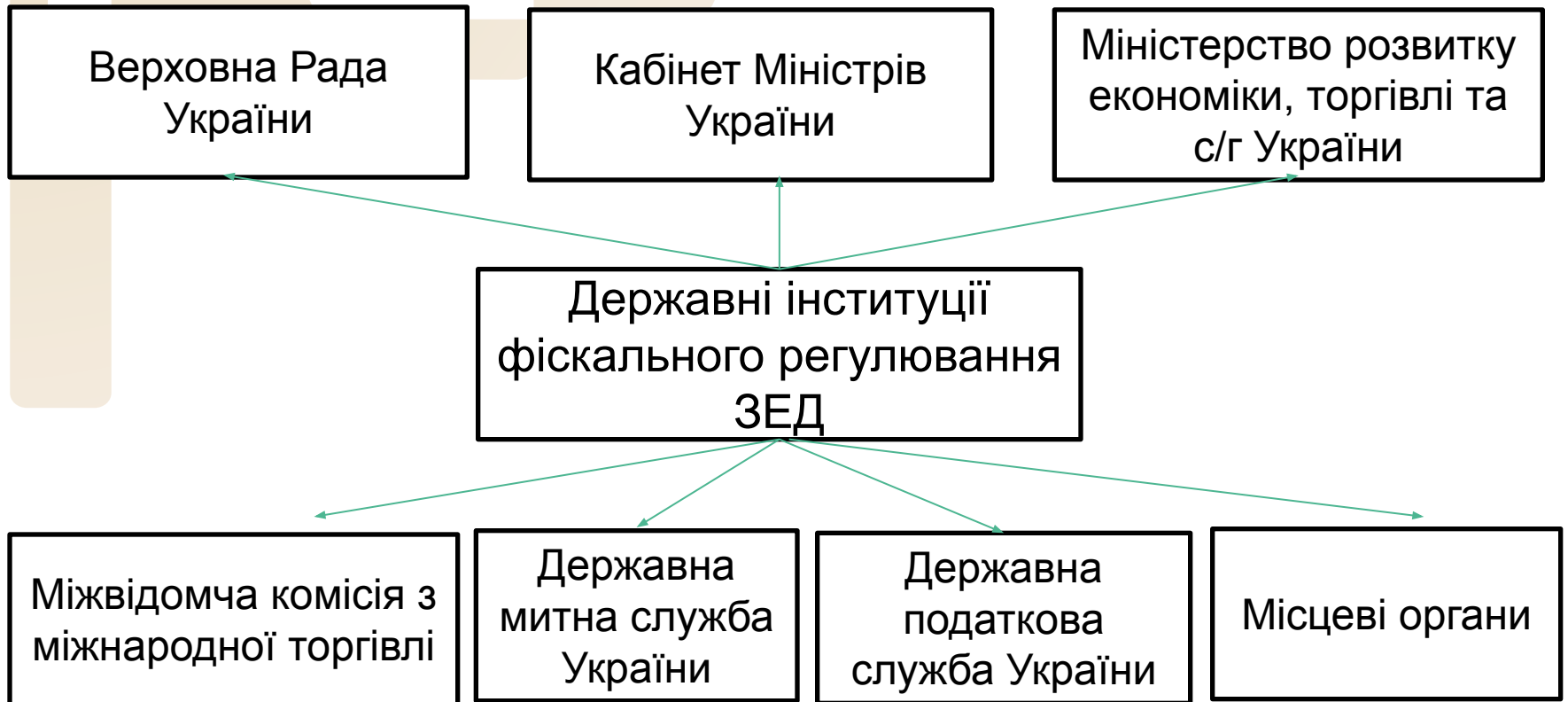

- інші види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у виключній формі законами України.

---

2. Державні інституції, що здійснюють фіскальне регулювання ЗЕД: характеристика та повноваження

СКЛАД ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД

Вищим законодавчим органом, що здійснює державне управління ЗЕД, є Верховна Рада України, яка:

- ✓ приймає, змінює та скасовує закони, що стосуються ЗЕД;
- ✓ затверджує головні напрями зовнішньоекономічної політики України;

Ознайомитись із принципами та основними засадами зовнішньої політики України, затвердженими законодавчо - САМОСТІЙНО

- ✓ розглядає, затверджує та змінює структуру органів державного регулювання ЗЕД;
- ✓ укладає міжнародні договори України;

Найстарішим міжнародним документом, до якого приєдналася Україна, є Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року (ратифікована СРСР 1 липня 1965 року, опублікована у Зібранні чинних міжнародних договорів України, 1990 р., № 1, стор. 320).

Найбільше міжнародних договорів Україною укладено з Співдружністю Незалежних Держав (2736), а серед держав — з Російською Федерацією (1042).

Всього Україна мала за весь час міжнародно-договірні відносини з 91 міжнародною організацією та 186 країнами світу.

- ✓ затверджує нормативи обов'язкового розподілу валютної виручки, ставки та умови оподаткування, митного тарифу, митних зборів та митних процедур;
- ✓ встановлює спеціальні режими ЗЕД на території України;
- ✓ затверджує списки товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню або забороняється.

Ознайомитись із Постановою КМУ «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2019 рік» - САМОСТІЙНО

- ✓ приймає рішення про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань шляхом встановлення повної/часткової заборони (повного/часткового ембарго) на торгівлю; позбавлення режиму найбільшого сприяння або пільгового спеціального режиму.

Кабінет Міністрів України як орган виконавчої влади:

- ✓ вживає заходів до здійснення зовнішньоекономічної політики України;
- ✓ здійснює координацію діяльності міністерств, державних комітетів та відомств України по регулюванню ЗЕД;
- ✓ координує роботу торговельних представництв України в іноземних державах; погоджує призначення на посади в закордонних дипломатичних установах України працівників центральних органів виконавчої влади, до посадових обов'язків яких належать питання торговельно-економічного та секторального співробітництва. Призначення таких працівників здійснюється за поданням центральних органів виконавчої влади, погодженим з Міністерством закордонних справ України;
- ✓ приймає нормативні акти управління з питань ЗЕД;
- ✓ проводить переговори і укладає міжурядові договори України з питань ЗЕД, забезпечує їх виконання та залучає до їх виконання інших суб'єктів ЗЕД на договірних засадах;
- ✓ вносить на розгляд Верховної Ради України пропозиції про систему міністерств, державних комітетів і відомств – органів оперативного державного регулювання ЗЕД;
- ✓ забезпечує складання платіжного балансу, зведеного валютного плану України;
- ✓ здійснює заходи щодо забезпечення раціонального використання коштів Державного валютного фонду України.
- ✓ забезпечує виконання рішень Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з питань ЗЕД;
- ✓ приймає рішення про застосування заходів у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів або економічних угруповань шляхом запровадження режиму ліцензування, або здійснення інших заходів.

Дослідити стан платіжного балансу
України у 2018 році та його динаміку

<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/balance/2018>

САМОСТІЙНО

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства:

- ✓ забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики при здійсненні суб'єктами ЗЕД виходу на зовнішній ринок, координацію їх ЗЕД, в тому числі відповідно до міжнародних договорів України;
- ✓ здійснює контроль за додержанням усіма суб'єктами ЗЕД чинних законів України та умов міжнародних договорів України;
- ✓ проводить антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні розслідування;
- ✓ бере участь у розробці механізму регулювання валютно-кредитних відносин із зарубіжними країнами, а також у реалізації загальнодержавної політики залучення в Україну іноземних інвестицій і розміщення їх на території країни;
- ✓ бере участь у розробці прогнозу зовнішньоторговельного та платіжного балансу України, здійснює аналіз їх стану і прогнозування темпів, пропозицій, ефективності експорту та імпорту;
- ✓ співпрацює в міжнародних економічних організаціях і державних комісіях, координуючи в них діяльність міністерств і відомств України, вносить пропозиції про укладення міжнародних договорів і заключає їх за дорученням Кабінету Міністрів;
- ✓ здійснює керівництво діяльністю торговельних представництв, апаратів торговельних радників та аташе з торговельно-економічних питань посольств України за рубежем;
- ✓ на основі аналізу й прогнозування кон'юнктури на світових ринках забезпечує інформацією суб'єктів ЗЕД, а також надає їм допомогу в роботі з іноземними партнерами.

На даний час Україна не має офіційного торгового представництва в Китаї.

Волонтерський проект "Українське торговельне представництво в Китаї" <http://uatmic.com> створили українські студенти, що вчать у Чжецзянському університеті в Китаї. Метою проекту є надання українським експортерам простого і зручного способу встановлення контактів з китайськими партнерами та подолання мовних бар'єрів.

Представництво надаватиме можливість українським експортерам безоплатно розміщувати інформацію з пропозиціями товарів та послуг. Ці пропозиції будуть безоплатно перекладатись на китайську мову.

Пропозиції китайських партнерів також будуть безоплатно перекладатись на українську мову та розміщуватись на сайті.

Крім каталогів з пропозиціями українських та китайських підприємців сайт містить інформацію про Україну, Китай, організації сприяння діловому співробітництву у Китаї, державні органи Китаю, Посольство та консульства України у КНР, перелік передових технологій, що стимулюються до імпорту в Китай, а також іншу корисну інформацію.

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі

Оперативний орган державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, до компетенції якого належить:

- порушення та проведення антидемпінгових, антисубсидійних та спеціальних розслідувань
- застосування попередніх чи остаточних заходів
- продовження строків проведення розслідувань та проведення переглядів діючих заходів
- встановлення фактів дискримінаційних та/або недружніх дій з боку інших держав, митних союзів чи економічних угруповань щодо законних прав та інтересів суб'єктів ЗЕД України та рекомендацій щодо застосування заходів у відповідь

Управління ЗЕД на рівні регіону

До органів місцевого регулювання ЗЕД належать:

- ✓ місцеві Ради народних депутатів України та їх виконавчі та розпорядчі органи;
- ✓ територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання ЗЕД України.

Компетенція органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів визначається Законом «Про ЗЕД» та Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

**Ст. 35 Закону
України «Про місцеве
самоврядування»
№ 280/97-ВР від
21.05.1997 р.
визначено
повноваження
органів місцевого
самоврядування в
галузі ЗЕД.**

До відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:

а) власні (самоверховні) повноваження:

1) укладення і забезпечення виконання у встановленому законодавством порядку договорів з іноземними партнерами на придбання та реалізацію продукції, виконання робіт і надання послуг;

2) сприяння зовнішньоекономічним зв'язкам підприємств, установ та організацій, розташованих на відповідній території, незалежно від форм власності;

3) сприяння у створенні на основі законодавства спільних з іноземними партнерами підприємств виробничої і соціальної інфраструктури та інших об'єктів; залучення іноземних інвестицій для створення робочих місць;

б) делеговані повноваження:

1) організація та контроль прикордонної і прибережної торгівлі;

2) створення умов для належного функціонування органів доходів і зборів, сприяння їх діяльності;

3) забезпечення на відповідній території в межах наданих повноважень реалізації міжнародних зобов'язань України

3. Державна митна служба України та її визначальна роль у фіскальному регулюванні ЗЕД

Державна податкова та митна служби України є центральними органами виконавчої влади, які на практиці здійснюють фіскальне регулювання ЗЕД.

18 грудня 2018 року уряд ухвалив рішення про розділення ДФС на два окремих органи – митну та податкову служби.

6 березня 2019 року затверджено відповідні положення про ці державні органи.

20 березня 2019 року Кабмін оголосив конкурс на голів податкової та митної служб.

23 квітня завершився конкурс на голову Державної податкової служби України. Його переміг заступник міністра фінансів Сергій Верланов, якого 8 травня Кабінет міністрів України призначив новим головою ДПС.

25 червня відбувся фінальний етап конкурсу на голову Державної митної служби, у якому переміг заступник міністра економічного розвитку України Максим Нефьодов.

Державна фіскальна служба була створена у 2014 році як правонаступник Міністерства доходів і зборів України. Вона відповідає за податковий та митний напрям.

Держмитслужба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів.

Держмитслужба реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи. У своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

Основними завданнями Держмитслужби є:

1) забезпечення реалізації державної митної політики, зокрема забезпечення митної безпеки та захисту митних інтересів України і створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, збереження належного балансу між митним контролем і спрощенням законної торгівлі;

2) забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи, запобігання та протидії контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил;

3) внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної митної політики на розгляд Міністра фінансів.

Держмитслужба здійснює повноваження безпосередньо та через територіальні органи. До територіальних органів Держмитслужби належать митниці та спеціалізовані органи.

За даними митної служби сьогодні в Україні є 26 митниць, 161 митний пост, 158 пунктів пропуску.

Привіт, ми створюємо нову митницю

долучитися

Тут має бути зручний і доступний сервіс. Ми працюємо над ним.

Митниця — досить складний механізм. Аби зробити з неї сучасний сервіс, потрібен час. То ж тимчасово сайт митниці на реконструкції. Ось — список послуг, які можна отримати у графічній формі ми створюємо новий сайт. На жаль, їх не дуже багато. Ми працюємо над тим, щоб їх стало більше.

Сайт Державної фіскальної служби

Тут можна відстежувати час очікування в пунктах пропуску, знати найбільш вільні місця видачі сертифікатів EUR1 на ввезі, а також початати довіду для підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та промисли, що в'їжджають та виїжджають з країни.

Сайт Державної міграційної служби

Ні, на сайті записів ви не знайдете, як і записати біометричний закордонний паспорт та розібратися з візами. Це можна зробити на сайті міграційної служби. Там ви точно знайдете відповіді на свої запитання.

Інтерактивно-довідковий департамент Державної фіскальної служби

«Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс» — це універсальний інтерактивний довідник, до якого можна відповісти на найбільш поширені запитання про роботу митниці. Введіть ключові слова або шукайте за категоріями.

Ми пояснимо все, що відбуватиметься. Почнімо з головного: що це взагалі таке — митниця?

— Що робить митниця?

Дивіться, ось — мапа пропускних пунктів на кордоні України. Щодня через ці пункти пропуску до країни потрапляє безліч різних товарів. Це — айфони і автомобілі, телевізори і тварини, одяг і їжа.

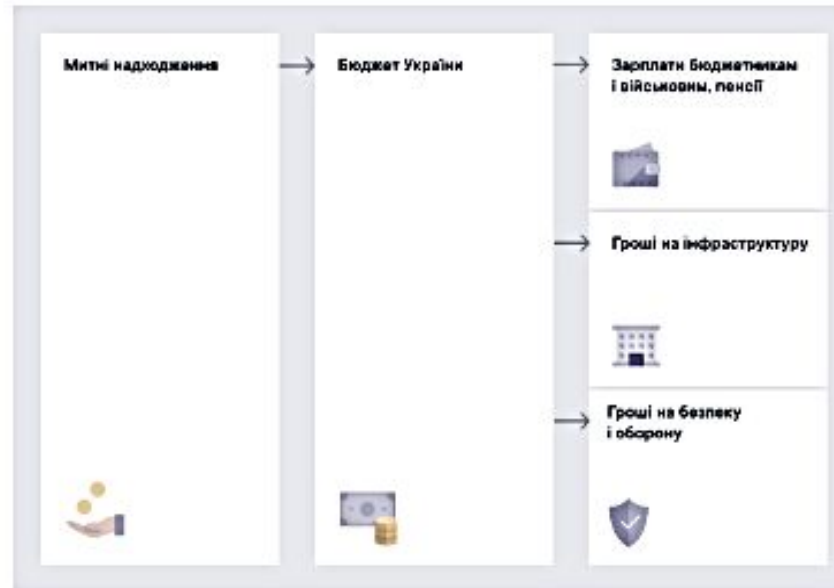

Ввезення або вивезення з країни товарів створює великі ризики. Через кордон перевозять не лише те, що нам подобається, але й небезпечні грузи — наприклад, зброю чи наркотики, або контрафактні товари, через які страждає економіка. Аби контролювати ці ризики потрібна складна технологічна система — митниця.

— Добре. А навіщо митниця державі?

З доходів бюджету, які забезпечує митниця, виплачуються стипендії, пенсії, зарплати лікарям і вчителям. Основними джерелами митних надходжень є мито, акцизний збір та ПДВ. Більшість операцій з ввезення товарів в Україну так чи інакше обкладаються цими податками.

Крім наповнення бюджету, митні платежі допомагають захищати вітчизняного виробника від демпінгу, коригують структуру імпорту-експорту. Це — велика економіка. Завдання митниці — гарантувати кожному бізнесменові справедливі і зрозумілі умови торгівлі.

Митниця дає 35% доходів державного бюджету України і допомагає дбати про безпеку у державі.

Нова митниця — це як?

Ми будуємо нову митницю з нуля. Зміни стосуються її всієї, не лише якихось частин. Нова митниця — професійний і добре забезпечений орган, який складається з чотирьох ключових елементів.

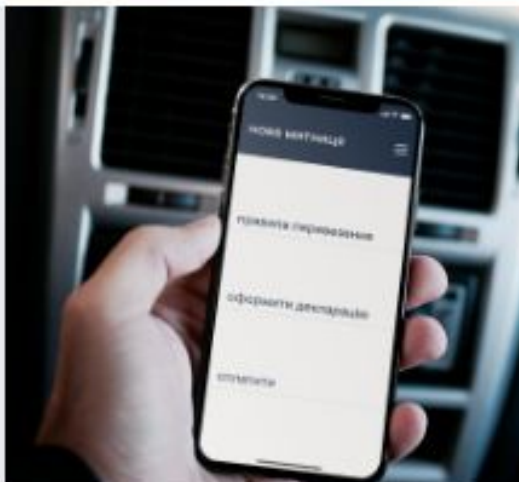
1. Однакові і зрозумілі правила гри для всіх

Митниця — це система, якій потрібні прості, адекватні правила. Як у метро — ви та інші пасажери точно знаєте, скільки коштує проїзд й не сумніваєтеся, скільки грошей потрібно, щоб пройти через турнікет. Заплутане та незрозуміле митне законодавство провокує зловживання та корупцію на усіх рівнях.

2. Швидкий та зручний сервіс

Ми живемо в XXI столітті. Смартфони для касових операцій та декларування, швидка обробка і керування інформацією — це необхідність. Вам навряд чи цікаво, чому черга триває шість годин, ви хочете якнайшвидше опинитися на іншому боці кордону. Новий оптимізований сервіс потрібний, аби митний контроль був швидким та непомітним, а випадків, коли з Польщі вивозяться мобільні телефони, а в Україну заїжджає керамічна плитка чи пластилін, не було.

3. Нова кадрова політика

Жодне нововведення неможливе без гідних та відповідальних людей. Аби такі люди працювали на митниці, потрібні умови. Якщо ви знаєте, що у сусідньому офісі люди заробляють більше, ніж ви, а працюєте ви явно не менше, хіба це не призведе до невтішних висновків? Аби грати за правилами, працівники митниці мають відчувати себе нарівні зі своїми колегами по той бік кордону.

4. Сучасна європейська інфраструктура

26 митниць, 161 митний пост, 158 пунктів пропуску, 242 місця прибуття — все це має працювати, як єдиний механізм, обмінюючись інформацією з сусідніми країнами та маючи спільні пункти контролю на кордоні. Інтеграція до європейського митного простору — це євроінтеграція України не на папері, а «на ділі», фізично.

У нас є план дій. Який він?

Нову митницю не запустити «на повну» відразу. Потрібні системні, послідовні зміни. Ось, — що ми маємо зробити у найближчий рік.

Оновити керівні кадри митниці

До листопада 2019 року

Ми проведемо атестацію керівної ланки митниці й розробимо критерії для оптимізації та оновлення кадрів на всіх рівнях.

Відокремити митницю від фіскальної служби

Після затвердження Кабміном

Наразі функції митниці виконує Державна фіскальна служба. Перехід митних функцій від фіскальної служби до митниці затверджується Кабінетом міністрів України.

Запустити сучасний, надійний софт

Протягом 2020 року

Митниця — це про ефективне та сучасне управління даними. Кожна дія має бути зафіксована, а людське втручання до процесів — мінімізоване. Для цього потрібен сучасний софт, який так само необхідно створити.

Зробити розмитнення більш швидким і ефективним

Протягом 2020 року

Ми введемо нові технічні засоби контролю та вдосконалимо процедури розмитнення контейнерів, авто та поштових перевезень.

4. Недержавні організації, що сприяють ЗЕД підприємств

Основним недержавними установами регулювання ЗЕД в Україні є Український союз промисловців і підприємців, а також Торгово-промислова палата.

Торгово-промислова палата:

- сприяє розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, експорту українських товарів і послуг, здійснює практичну допомогу підприємцям у проведенні торговельно-економічних операцій на внутрішньому та зовнішньому ринках, освоєнні нових форм співробітництва;
- представляє інтереси членів палати з питань господарської діяльності як в Україні, так і за її межами;
- організує взаємодію між суб'єктами підприємницької діяльності, координує їх взаємовідносини з державою в особі її органів;
- бере участь в організації в Україні та за кордоном професійного навчання і стажування фахівців – громадян України з питань підприємництва, розвитку конкуренції, а також у розробленні та реалізації державних і міждержавних програм у цій галузі;
- надає довідково-інформаційні послуги, основні відомості про діяльність українських підприємців і підприємців зарубіжних країн, сприяє поширенню, зокрема через засоби масової інформації, знань про економіку і науково-технічні досягнення, законодавство, звичаї та правила торгівлі в Україні і зарубіжних країнах, можливості зовнішньоекономічного співробітництва українських підприємців;
- сприяє організації інфраструктури інформаційного обслуговування підприємництва;
- надає послуги для здійснення комерційної діяльності іноземним фірмам та організаціям;
- встановлює і розвиває зв'язки з іноземними підприємцями, а також організаціями, що об'єднують або представляють їх, участь у роботі міжнародних неурядових організацій та інших спільних організацій;
- сприяє розвитку торгових та інших чесних звичаїв у підприємницькій діяльності, бере участь у розробленні правил професійної етики у конкуренції для різних сфер підприємницької діяльності, галузей економіки, спілок та об'єднань підприємців тощо.

Члени ТПП України

Суб'єкти господарської діяльності (8 тисяч)

Регіональні торгово-промислові палати (25)

Головним завданням Палати є створення сприятливих умов для підприємницької діяльності, сприяння всебічному розвитку науково-технічних і торгових зв'язків між українськими підприємцями та іноземними підприємцями, представлення інтересів членів Палати з питань господарської діяльності як в Україні, так і за її межами.

ТПП України виконує свої функції самостійно або через регіональні торгово-промислові палати, а також через створення нею підприємств та інших організацій, які вона об'єднує, і діяльність яких координує.

Палати надають практичну допомогу підприємцям у здійсненні торгово-економічних операцій на внутрішньому і зовнішніх ринках, сприяє розвитку експорту українських товарів і послуг, для чого надають своїм членам широкий спектр професійних послуг, в тому числі консультаційні послуги з питань зовнішньої торгівлі і оцінці ринків, проводять незалежну експертизу товарів, проводять оцінку нерухомості, декларування зовнішньо-торгових вантажів (по узгодженням з митними органами), надають патентно-ліцензійні послуги, послуги по штриховому кодуванню товарів і інше. Палати надають українським і іноземним підприємцям ділову, юридичну інформацію, організують семінари, конференції, виставки в Україні і за кордоном, забезпечують ділові переговори з економічних питань, надають інші послуги для здійснення підприємницької діяльності.

Торгово-промислова палата України і регіональні палати уповноважені Урядом України видавати сертифікати про походження товарів, надають послуги, пов'язані з оформленням зазначених сертифікатів.

Палата засвідчує Обставини непереборної сили (Форс-мажор), а також торгові і портові звичаї, прийняті в Україні.

ТПП України веде Недержавний реєстр вітчизняних підприємств, фінансовий стан яких свідчить про їх надійність як партнерів в підприємницькій діяльності в Україні і за її межами. Реєстраційне посвідчення, видане Палатою, підтверджує стабільний фінансовий стан підприємства, дає гарантію їх партнерам в тому, що такі підприємства мають довіру.

При ТПП України діє Міжнародний комерційний арбітражний суд, який отримав широке визнання у світі.

При Палаті функціонують галузеві комітети підприємців, які проводять незалежну експертизу нормативно-правових актів, що регулюють підприємницьку і зовнішньо-економічну діяльність, а також з інших питань, що мають відношення до прав і інтересів підприємців; готують від імені членів Палати пропозиції органам державної влади по їх удосконаленню.

ТПП України є членом Міжнародної торгової палати і Всесвітньої федерації торгових палат, Асоціації Торгово-промислових палат Європи, Ділової ради Чорноморського економічного співробітництва, Асоціацій ТПП Центральної Європейської Ініціативи.

ТПП України підтримує договірні партнерські зв'язки з аналогічними національними і регіональними структурами близько 80 країн світу.

З метою сприяння розвитку міжнародних економічних зв'язків ТПП України створює із своїми зарубіжними партнерами спільні дорадчі органи – ділові ради.

Дослідити напрямки діяльності
Тернопільської ТПП з даних офіційного
сайту <http://tcci.te.ua/> та презентації про
ТПП, що додається
САМОСТІЙНО

Роль союзів промисловців та підприємців у розвитку міжнародної діяльності фірм різноманітна:

- співробітництво і взаємодія з об'єднаннями підприємців закордонних країн;
- надання допомоги в налагодженні господарських зв'язків з партнерами, що знаходяться за межами України;
- співробітництво з організаціями ООН (UNIDO - United Nations Industrial Development Organization, МОП) з метою прискорення формування ринкових відносин в Україні;
- сприяння розвитку товарних, валютних і фінансових ринків;
- організація міжнародних виставок, ярмарків, аукціонів;
- сприяння в збуті продукції на закордонних ринках у товарообмінних, лізингових операціях;
- участь в укладанні зовнішньоторговельних контрактів;
- виконання на договірній основі експортно-імпортних операцій, використання своїх валютних коштів на імпорт устаткування, сировини, матеріалів та інших товарів, необхідних для розвитку виробництва тощо.

Всеукраїнська громадська організація «Український союз промисловців і підприємців»

Український союз промисловців і підприємців є всеукраїнською громадською неприбутковою організацією, утвореною відповідно до Закону України “Про об’єднання громадян”, яка об’єднує на основі спільних інтересів на засадах добровільності та рівноправності громадян України, іноземців та осіб без громадянства, в тому числі суб’єктів підприємницької діяльності, трудові колективи підприємств, установ та організацій, їх об’єднання та громадські організації.

Ознайомитись зі
статутом УСПП, що
розміщений на
офіційному сайті
<https://uspp.ua/statut.html>

Практичне завдання 1 (до КПІЗ)

Провести аналіз стану зовнішньоекономічної діяльності України у 2008 – 2018 роках (якщо не вказано іншого періоду) за наступними показниками:

- Абсолютна величина та динаміка експорту та імпорту товарів і послуг
- Абсолютна величина та динаміка зведеного зовнішньоторговельного балансу
- Абсолютна величина та динаміка сальдо зовнішньої торгівлі товарами
- Абсолютна величина та динаміка сальдо зовнішньої торгівлі послугами
- Структура зовнішньої торгівлі України з країнами СНД та ЄС
- Абсолютна величина та динаміка частки експорту послуг високотехнологічної продукції у загальному обсязі експорту
- Частка основних країн партнерів в експорті товарів у 2018 році
- Частка основних країн партнерів в імпорті товарів у 2018 році
- Товарна структура експорту у 2008 та 2018 роках
- Товарна структура імпорту у 2008 та 2018 роках

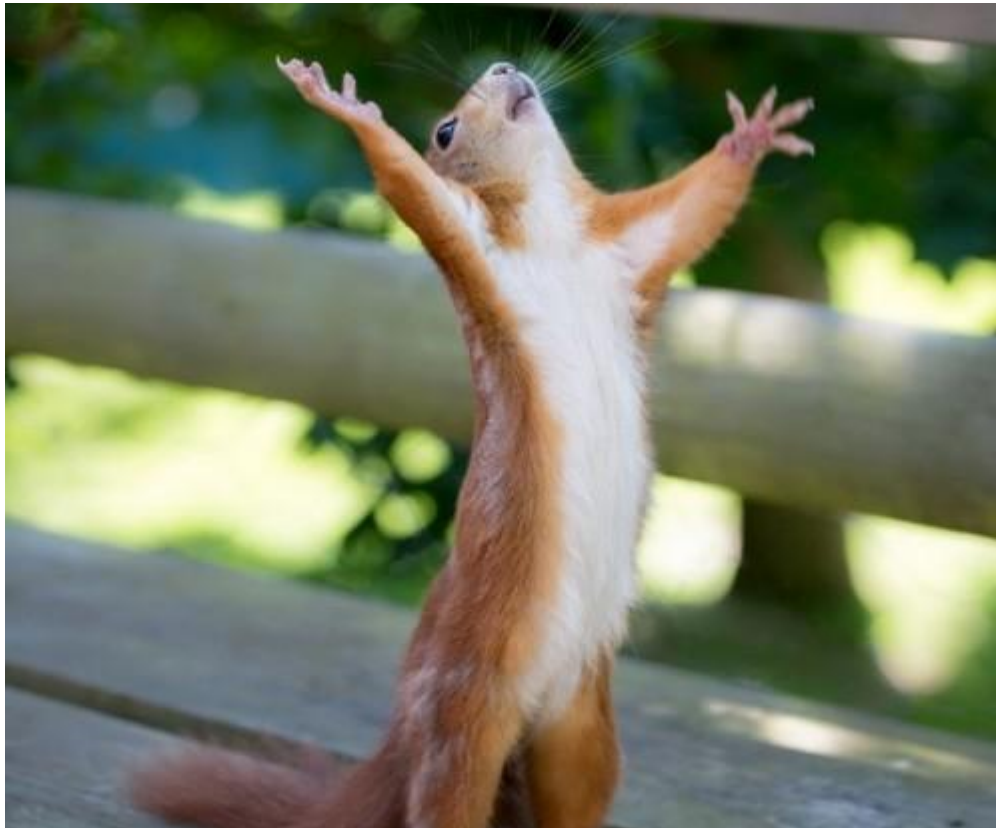
По кожному пункту побудувати окремі графіки у Word або Excel і зробити короткі висновки (3-5 речень). Скановані рисунки не допускаються.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Охарактеризуйте основні положення Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII (види ЗЕД, мета та суб'єкти регулювання ЗЕД та інші).
2. Охарактеризуйте склад системи інституційного забезпечення регулювання ЗЕД.
3. Хто здійснює регулювання ЗЕД в Україні?
4. Ким здійснюється управління ЗЕД на рівні країни?
5. Охарактеризуйте повноваження ВРУ, КМУ, ДПСУ, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та с/г України, Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі?
6. Ким здійснюється управління ЗЕД на рівні регіону?
7. Які функції виконують торгово-промислові палати?
8. Які функції у сфері ЗЕД виконують об'єднання роботодавців?
9. Охарактеризуйте роль Державної митної служби України у фіскальному регулюванні ЗЕД.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Ознайомитись із принципами та основними засадами зовнішньої політики України, затвердженими законодавчо.
2. Ознайомитись із Постановою КМУ «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2019 рік».
3. Дослідити стан платіжного балансу України у 2018 році та його динаміку.
4. Дослідити напрямки діяльності Тернопільської ТПП з даних офіційного сайту <http://tcci.te.ua/> та презентації про ТПП, що додається.
5. Ознайомитись зі статутом УСПП, що розміщений на офіційному сайті <https://uspp.ua/statut.html>

Нарешті все!!!

Дякую за увагу!